

Kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen

Övriga nämnder

Förvaltning

Program för tillståndsgivning och tillsyn enligt alkohollagen

- Information om alkohollagen
- alkoholpolitiska riktlinjer i Jönköpings kommun

Fastställt av kommunfullmäktige 2021-03-11 § 42, reviderad 2023-09-28 § 181

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1. Bakgrund	1
1.2. Syftet med lagstiftningen och med riktlinjerna	1
1.3. Mål	2
2. Ansökningar	2
2.1. Krav på serveringstillstånd	2
2.2. Undantag från krav på serveringstillstånd	2
2.3. Olika former av serveringstillstånd	3
2.4. Prövningen	3
2.4.1. Lämplighetsprövning	3
2.4.1.1. Personlig lämplighet	4
2.4.1.2. Ekonomisk lämplighet	4
2.4.2. Kunskapskrav	4
2.4.3. Matkrav	4
2.4.4. Lokalerna	5
2.4.5. Uteservering	6
2.4.6. Alkoholpolitiska olägenheter	6
2.4.7. Nödvändiga tillstånd	6
2.5. Handläggning och handläggningstid	7
2.6. Serveringstider, inomhus och på uteservering	8
2.7. Villkor	9
3. Tillsynsarbete	9
3.1. Förebyggande tillsyn	9
3.2. Inre tillsyn	9
3.3. Yttre tillsyn	9
3.4. Samordnad tillsyn	10
4. Ansvarsfull alkoholservering	10
5. Avgifter	11
5.1. Ansökningsavgifter	11
5.2. Tillsynsavgifter	12
6. Sanktioner	12
7. Folkölsförsäljning	13

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Bestämmelserna om servering av alkoholdrycker finns reglerade i alkohollagen (2010:1622). Av 8 kap. 9 § alkohollagen framgår att kommunen ska tillhandahålla information om vad som gäller enligt lagen och anslutande föreskrifter. Eftersom alkohollagen ger ett visst utrymme för lokal anpassning ska kommunen också tillhandahålla riktlinjer för tillämpningen av föreskrifterna i kommunen. Riktlinjerna ska säkra en förutsebarhet och ska utgöra information till dem som har för avsikt att ansöka om serveringstillstånd samt innehar serveringstillstånd. Riktlinjerna får inte avvika från lagen eller anslutande föreskrifter eller ersätta den prövning som ska ske i det enskilda fallet.

Jönköpings kommuns program för tillståndsgivning och tillsyn enligt alkohollagen ska därför dels innehålla information om alkohollagens bestämmelser men ska också göra det tydligt vilka riktlinjer som gäller i Jönköpings kommun. Syftet med riktlinjerna är att åstadkomma en likabehandling inom kommunen och att skapa en förutsebarhet.

Jönköpings kommuns program för tillståndsgivning och tillsyn enligt alkohollagen redogör för vilka rättsregler som är tillämpliga vad gäller serveringstillstånd. Innehållet i programmet kommer för att vara så pedagogiskt som möjligt vara uppdelat på det sätt att inledningsvis redogörs för vad som framgår av alkohollagen. I anslutning till varje avsnitt följer, om så är fallet, vad som är specifikt för Jönköpings kommun, vad som utgör Jönköpings kommuns alkoholpolitiska riktlinjer.

Uppdraget att ansvara för hantering av ärenden enligt alkohollagen styrs genom att kommunfullmäktige vid varje mandatperiod fastställer reglemente. Ansvarig nämnd har sedan att genom delegation avgöra vilka eller vilken tjänsteperson som har uppdrag att utföra uppgifter på nämndens uppdrag kopplat till aktuell lagstiftning. I de delar som nämnden väljer att inte delegera uppgifter är det ansvarig nämnd som på egen hand fullgör kommunens åtaganden.

1.2 Syftet med lagstiftningen och riktlinjerna

Ett huvudmål för alkoholpolitiken är att begränsa alkoholens skadeverkningar, som följer av överkonsumtion av alkohol och alltför tidig alkoholdebut. Kravet på ordning och nykterhet har också en framskjuten plats i lagstiftningen. De alkoholpolitiska grundprinciperna

för all försäljning av alkoholdrycker visar att försäljning av alkoholdrycker ska skötas på ett sådant sätt att skador i möjligaste mån förhindras.

Jönköpings kommuns program för tillståndsgivning och tillsyn enligt alkohollagen har som syfte att ge information om både lagstiftningen kring serveringstillstånd och de särskilda riktlinjer som gäller för Jönköpings kommun. Programmet ska ge stöd i kommunens beredning av ansökningsärenden och därmed bidra till att ansökningar och serveringstillstånd handläggs effektivt och likformigt. Programmet ska skapa goda förutsättningar för att tillståndsgivningen kan ske rättssäkert, snabbt och effektivt.

1.3 Mål

Alkohollagen är en skyddslag och en kommuns alkoholpolitiska riktlinjer ska hjälpa till att upprätthålla lagens mening. Målet i Jönköping är att riktlinjerna ska skapa förutsättningar för en återhållsam alkoholkonsumtion och bidra till en god restaurangmiljö där servering av alkoholdrycker sker på ett ansvarsfullt sätt.

Vid tillståndsgivning och handläggning av serveringstillstånd ska kommunen vara objektiv och icke diskriminerande. Tillståndsgivning ska byggas på i lag angivna grunder. Prövningen vid tillståndsgivning ska baseras på i lag, förordning eller myndighetsföreskrifters fastställda kriterier.

2. Ansökningar

2.1 Krav på serveringstillstånd

Enligt 8 kap. 1 § alkohollagen krävs det tillstånd för servering av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker och av alkoholdrycksliknande preparat. Tillstånd meddelas av den kommun där serveringsstället är beläget. Detta kallas serveringstillstånd.

2.2 Undantag från krav på serveringstillstånd

Det finns i 8 kap. 1a § alkohollagen ett undantag då serveringstillstånd inte krävs. Undantaget gäller om serveringen avser ett enstaka tillfälle för i förväg bestämda personer, sker utan vinstintresse och utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna samt äger rum i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker. Undantaget är avsett att användas för enstaka helt privata arrangemang.

2.3 Olika former av serveringstillstånd

Lagstiftaren skiljer på serveringstillstånd riktade till

- allmänheten eller
- slutna sällskap. Ett slutet sällskap är en begränsad krets av personer som, utöver den aktuella tillställningen, har någon form av bestående gemensamt intresse i förening, företag eller annan sammanslutning. För att det ska vara fråga om ett slutet sällskap krävs att medlemskretsen är känd före det aktuella arrangemanget. Om annonsering sker i massmedia, sociala medier, internet, affischering eller liknande, eller medlemskap kan lösas i entrén, är det inte slutet sällskap.

Ett serveringstillstånd kan vara

- stadigvarande. Ett stadigvarande serveringstillstånd gäller tills vidare.
- Tillfälligt, för viss period eller tillfälle. Tillfällig servering förutsätter att det inte är fråga om regelbundet återkommande verksamhet. Enligt praxis anses åtta tillfällen per år utgöra regelbundet återkommande verksamhet.

Andra former av serveringstillstånd som finns är provsmakningstillstånd, cateringstillstånd, tillstånd till rumsservering, tillstånd till minibar och pausservering.

2.4 Prövningen

För att beviljas ett serveringstillstånd till allmänheten eller till slutet sällskap, stadigvarande eller vid enstaka tillfällen ställer alkohollagen upp vissa kriterier som ska vara uppfyllda. Vid en ansökan om serveringstillstånd ska kommunen pröva om förutsättningarna enligt alkohollagen är uppfyllda. Nedan redogörs för de kriterier kommunen prövar vid en ansökan.

2.4.1. Lämplighetsprövning

Enligt alkohollagen ska en prövning göras av den sökande vid en ansökan. Det står i 8 kap. 12 § alkohollagen att den sökande ska med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt visa sig vara lämplig att driva verksamheten. För att utreda lämpligheten begär kommunen in remisser från olika remissinstanser. Prövningen tar sikte på de fysiska och juridiska personer som har ett betydande inflytande i verksamheten.

2.4.1.1. Personlig lämplighet

Vid en ansökan utreder kommunen den personliga lämpligheten. Kommunen begär in yttrande från Polisen som i remissvar redogör för om den sökande förekommer i misstanke- eller brottsregistret. Viss brottslighet anses vara diskvalificerande, det vill säga göra att den sökande inte anses vara lämplig. Viss typ av brottslighet såsom brottslighet som har anknytning till rörelsen, narkotikabrott, trafikonykterhetsbrott, våldsbrott, brott enligt skattebrottslagen och bokföringsbrott anses vara särskilt allvarlig. Det går dock inte att göra någon uttömmande uppräknig av vilken typ av brottslighet som är diskvalificerande utan en bedömning görs av kommunen med stöd av lagens förarbeten och praxis. Skulle den sökande ha begått brott som är diskvalificerande så måste en viss tid förflyta innan man kan anses vara lämplig att inneha serveringstillstånd, detta kallas karenstid eller diskvalifikationstid.

2.4.1.2. Ekonomisk lämplighet

Prövningen av ekonomisk lämplighet avser sökandes tidigare och nuvarande allmänna och ekonomiska förhållanden. Kommunen prövar vid ansökan om finansieringen har gått till på ett godtagbart och lagligt sätt. Den sökande ska också kunna visa upp en ordnad bokföring. Kommunen skickar remisser till Skatteverket och Kronofogden. Remissinstansernas remissvar visar om den sökande har skött sina ekonomiska åtaganden.

2.4.2. Kunskapskrav

Sökande och andra personer med betydande inflytande som är aktiva i serveringsrörelsen ska ha kunskap om svensk alkohollagstiftning. Sökande ska enligt 8 kap. 12 § alkohollagen avlägga ett prov hos kommunen för att visa att hen innehar de kunskaper om alkohollagstiftningen som krävs för att kunna utöva serveringsverksamhet lagenligt. Kunskapsprovet är framtaget av Folkhälsomyndigheten och är webbaserat. Provet skrivs hos kommunen och är avgiftsbelagt. Provet skickas till Folkhälsomyndigheten för rättning och resultatet sänds åter till kommunen som i sin tur förmedlar svaret till sökanden. En sökande har tre gånger på sig att skriva provet med godkänt resultat. Om sökande efter tredje försöket inte blir godkänd avslås ansökan med hänvisning till att den sökande inte innehar de kunskaper i alkohollagen som krävs.

2.4.3. Matkrav

Enligt alkohollagen finns det krav ställt på att mat ska kunna serveras i anslutning till alkoholservering. Enligt 8 kap. 15 § alkohollagen får ett stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten medges endast om serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Gästerna ska kunna

erbjudas ett varierat utbud av maträtter. Efter klockan 23.00 får matutbudet begränsas till ett fåtal enklare rätter.

Kravet vid ett tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten är att serveringsstället tillhandahåller tillredd mat. Detsamma gäller tillstånd för servering i slutet sällskap.

Tillstånd för servering av starköl, vin och annan jäst alkohol dryck i foajéer till teater eller konsertlokal under paus i föreställning eller konsert får meddelas utan krav på matsservering. Det ställs inte heller krav på matsservering vid provsmakning.

Jönköpings kommun har inga uppställda krav på ett visst antal förrätter, varmrätter och efterrätter för att anses uppfylla matkravet. Kommunen gör vid ansökan en helhetsbedömning utifrån matkravet. Vad kommunen tittar på för att bedöma om matkravet uppfylls är kökets kapacitet och standarden på köksutrustningen, andelen förädling av råvaror, andelen prefabricerad mat, hur pass varierat matutbudet är, om köket används och möjliggör den förädling som menyn kräver.

2.4.4. Lokalerna

Vid en ansökan gör kommunen en bedömning av lokalerna. Enligt 8 kap. 14 § alkohollagen ska ett serveringstillstånd omfatta ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren. För att visa dispositionsrätt kan kommunen begära in en kopia av hyresavtalet. Serveringsytan på serveringsstället ska vara överblickbar, det vill säga personalen ska kunna ha översikt över samtliga gäster.

Enligt 8 kap. 15 § alkohollagen får ett stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten endast medges om serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen som tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Serveringsstället ska även vara utrustat med ett i förhållande till lokalens storlek lämpligt antal sittplatser för matsservering.

För att bli beviljad ett cateringtillstånd ska man enligt 8 kap. 4 § alkohollagen ha ett eget kök för tillredning av mat.

Av 8 kap. 16 § alkohollagen framgår att lokaler som används för servering till allmänheten eller för servering till slutna sällskap av den som har stadigvarande serveringstillstånd ska vara lämpliga ur brandsäkerhetssynpunkt. Kommunen skickar därför remiss till Räddningstjänsten för att utreda om de aktuella lokalerna är lämpliga ur brandsäkerhetssynpunkt.

Som framgår av 8 kap. 14 § alkohollagen ska ett serveringstillstånd omfatta ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren. Särskilt tillstånd kan även meddelas för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. I så fall ska varje tillståndshavare svara för ordning och nykterhet inom det gemensamma serveringsutrymmet under den tid tillståndshavaren bedriver servering där.

2.4.5. Uteservering

Enligt 8 kap. 14 § alkohollagen ska ett serveringstillstånd omfatta ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren, detta kan även innefatta en uteservering. Kraven alkohollagen ställer på en uteservering är att den ska vara avgränsad och att den ska vara överblickbar. Ligger uteserveringen på offentlig plats krävs även tillstånd från Polisen för användande av offentlig plats. Information om hur uteserveringar bör vara utformade hittar du i stadsmiljöprogrammet på www.jonkoping.se.

2.4.6. Alkoholpolitiska olägenheter

Enligt 8 kap. 17 § alkohollagen ska kommunen vid en ansökan pröva om tilltänkt alkoholservering på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa. Skulle sådana olägenheter befaras kan serveringstillstånd vägras. För att kunna bedöma om sådana olägenheter kan uppstå begär kommunen in yttrande från Polisen och från den nämnd som ansvarar för miljöinspektion.

I Jönköpings kommun tillmäts Polisens yttrande om ordningsläget i området och yttrandet från den nämnd som ansvarar för miljöinspektion med bedömning av risken för att störningar uppkommer för närboende stor vikt i tillståndsprövningen. En individuell prövning av risken för alkoholpolitiska olägenheter görs med hänsyn till dessa yttranden. Ett eventuellt avslag ska alltid motiveras och det ska redogöras för vilka olägenheter det är fråga om och vad som ligger till grund för att olägenheterna befaras uppstå.

Kommunen ges enligt förarbetena till alkohollagen möjlighet att ta hänsyn till särskilt känsliga och skyddsvärda områden. Områden som i Jönköpings kommun kan anses vara särskilt känsliga och skyddsvärda är bland andra områden där det vistas mycket ungdomar.

2.4.7. Nödvändiga tillstånd

För att ett serveringstillstånd ska beviljas förutsätter det att andra nödvändiga tillstånd för restaurangdriften föreligger. Exempelvis ska det

finnas besittningsrätt till lokalen vilket den sökande visar genom uppvisande av hyreskontrakt alternativt köpekontrakt. I tillämpliga fall ska det finnas bygglov. Den sökande ska visa att de registrerat livsmedelsanläggning, vilket görs till den förvaltning inom kommun som ansvarar för frågor enligt livsmedelslagen. Vid uteservering krävs tillstånd från Polisen för användande av offentlig plats. Lokalen ska också visas lämplig för sitt ändamål sett ur brand- och utrymningssynpunkt. Vid servering till slutet sällskap ställs något lägre krav på lokalens utformning.

2.5. Handläggning och handläggningstid

Det är Jönköpings kommun som genom delegation till handläggare hanterar ansökan om serveringstillstånd eller ett tillsynsärende. Kommunen har som ambition att hålla en så hög servicenivå som möjligt och att handläggningstiden inte blir längre än nödvändig.

En ansökan sker företrädesvis via E-tjänst som man hittar via www.jonkoping.se. Har man inte möjlighet att ansöka via E-tjänsten kan ansökan också komma in på annat sätt. När en ansökan kommer in kontrolleras först att alla handlingar som behövs för att handlägga ansökan har inkommit. Kontakt tas sedan med sökande och ett möte inbokas för att prata igenom ansökan om det är önskvärt. I samband med att ansökan kommer in skickas en faktura ut med ansökningsavgiften. Kommunen hjälper den sökande med att komma vidare med sin ansökan och med vad den sökande behöver göra. När tillräckliga underlag har kommit in skickar kommunen remisser till berörda myndigheter. Efter att samtliga efterfrågade handlingar har kommit in är ansökan komplett. Enligt 5 § alkoholförordningen ska kommunen fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen. Om det är nödvändigt på grund av utredningen av ärendet får handläggningstiden förlängas med högst fyra månader.

Efter att ansökan är komplett gör kommunen en prövning och bedömer om serveringstillstånd ska meddelas. Beroende på vilken typ av ansökan det är beslutar antingen den nämnd som kommunfullmäktige utsett eller tjänstepersoner som genom delegation erhållit uppgiften. Vid nämndbeslut tar nämnden först del av förvaltningens förslag till beslut och ärendet föredras vid ett nämndsammanträde. Den sökande får alltid ta del av förslaget till beslut och ges en möjlighet att lämna synpunkter. När positivt beslut om serveringstillstånd är fattat utfärdas och expedieras tillståndsbevis.

Alla inkomna och upprättade handlingar i ärendet är allmänna handlingar. Enligt offentlighetsprincipen har den som begär det rätt att få ta del av allmänna handlingar. En allmän handling kan dock efter sekretessprövning finnas vara sekretessbelagd. Hos tillstånds- eller tillsynsmyndighet gäller sekretess för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider skada eller men om uppgiften röjs. Vid en begäran om utlämnade av allmänna handlingar görs en sekretessprövning.

2.6. Serveringstider, inomhus och på uteservering

Serveringstider är reglerade i 8 kap. 19 § alkohollagen. Där framgår att det är kommunen som beslutar under vilka tider alkoholdrycker får serveras. Det förtydligas att det vid bestämmande av tiden för servering särskilt ska beaktas vad som sägs i 8 kap. 17 § om alkoholpolitiska olägenheter. Om inte kommunen beslutar annat så är normaltiden för servering 11.00 – 01.00. Det står också att serveringsstället ska vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens utgång.

I Jönköpings kommun ges möjlighet att, efter särskild prövning, medge utökade serveringstider till 03.00. Utökningen ska ansökas om och yttranden inhämtas av kommunen från Polisen och från den nämnd som ansvarar för miljöinspektion. För att bli beviljad serveringstider till 03.00 ställs som krav att det är i samband med offentlig tillställning. Anmälan om offentlig tillställning görs hos Polisen som också kan ställa krav på ordningsvakter. Det ska poängteras att det faktiskt ska hållas en offentlig tillställning för att kunna använda sig av serveringstider till 03.00, det vill säga inte enbart att sökande har anmält offentlig tillställning till Polisen. Vid prövningen lägger kommunen stor vikt vid yttranden från Polisen och den nämnd som ansvarar för miljöinspektion. För att kommunen ska kunna avslå en ansökan med hänvisning till dessa yttranden krävs dock att konkreta omständigheter visar att utökade serveringstider skulle leda till olägenheter. Vad gäller serveringstider fram till 02.00 krävs ingen anmälan om offentlig tillställning, dock lägger kommunen även vid dessa ansökningar stor vikt vid yttranden från Polisen och den nämnd som ansvarar för miljöinspektion.

Vad gäller uteservering finns ingen normaltids stadgad i alkohollagen. Kommunen behöver därför beroende på var uteserveringen är belägen göra en bedömning av om serveringstiderna på uteserveringen kan följa de ordinarie serveringstiderna för serveringsstället. Även vad gäller serveringstider för uteserveringar tillmäts stor betydelse till yttranden från Polisen och den nämnd som ansvarar för miljöinspektion.

I Jönköpings kommun kan för serveringstid efter normaltiden, 01.00, bestämmas en prøvotid på upp till tolv månader om risk för närboendestörningar föreligger.

2.7. Villkor

Kommunen har rätt att meddela villkor till ett serveringstillstånd. Detta följer av allmänna förvaltningsrättsliga principer. Villkoren måste ligga inom ramen för de syften som ska tillgodoses genom tillståndsgivningen. Villkoren måste vara proportionerliga och tydliga. Exempel på villkor som kan fogas är krav på ordningsvakter eller bordsservering.

3. Tillsynsarbete

Enligt 9 kap. 2 § alkohollagen har kommunen tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för servering av alkoholdrycker. Tillsynen är till för att kontrollera att tillståndshavarna följer alkohollagen. Att tillståndshavarna följer alkohollagen är en förutsättning för att branschen ska kunna konkurrera på sunda och lika villkor. Tillsynen kan delas upp i förebyggande, inre, yttre och samordnad tillsyn.

3.1. Förebyggande tillsyn

Förebyggande tillsyn sker i den kontinuerliga kommunikationen mellan kommunen och tillståndshavarna. Syftet med förebyggande tillsyn är att informera och göra tillståndshavaren uppmärksam på de krav som alkohollagen ställer så att brister i verksamheten inte uppstår. Den kan ske i form av information, råd och stöd till tillståndshavare. Kommunen ska finnas tillgänglig för tillståndshavarna för möten, samtal eller besök. Kommunen erbjuder också medverkan i utbildning i ”Ansvarsfull alkoholservering” för personalen på serveringsställen.

3.2. Inre tillsyn

Med inre tillsyn avses kontroll av tillståndshavarnas ekonomiska förhållanden och vandel. Inre tillsyn kan innebära att remisser inhämtas från till exempel Skatteverket, Kronofogden eller Polisen för att utreda om tillståndshavarna fortsatt lever upp till alkohollagens lämplighetskrav. Kommunen kan också begära in redovisning för att kontrollera den ekonomiska skötsamheten. Restaurangernas försäljning följs upp genom restaurangrapporter som lämnas årligen.

3.3. Yttre tillsyn

Med yttre tillsyn menas den tillsyn som kontinuerligt utförs på serveringsstället av kommunens personal som ansvarar för frågor enligt alkohollagen.

I Jönköpings kommun ska varje restaurang med serveringstillstånd besökas minst en gång per år i enlighet med tillsynsplanen. De serveringsställen som har en ungdomlig publik eller där risken för att olägenheter i fråga om ordning och nykterhet uppstår, besöks mera regelbundet. Tillsynen innebär en kontroll av att restaurangens alkoholservering sker i enlighet med alkohollagen och det utfärdade tillståndet. Den yttre tillsynen kan innebära kontroll av ordningsläget i och utanför restaurangen, graden av berusning hos gästerna, att servering till minderåriga inte sker, att matkravet i alkohollagen är uppfyllt eller att marknadsföringen inte är uppsökande eller påträngande. Den yttre tillsynen kan också innebära kontroll av personalen och kassan.

3.4. Samordnad tillsyn

Yttre tillsyn kan ske tillsammans med andra myndigheter, så kallad samordnad tillsyn. Exempel på myndigheter som kan delta är Polismyndigheten, Skatteverket, Miljö- och hälsoskyddskontoret, Räddningstjänsten och Arbetsmiljöverket. Varje myndighet utför tillsyn utifrån deras lagstiftning.

4. Ansvarsfull alkoholservering

Med ett serveringstillstånd följer ansvar att tillse att serveringen sker i enlighet med alkohollagens bestämmelser. Både den som innehar serveringstillstånd och den personal som medverkar vid servering har ett personligt ansvar för att alkohollagens bestämmelser om servering följs. Serveringen ska utföras på ett ansvarsfullt sätt.

Det framgår av 3 kap. alkohollagen att försäljning av alkoholdrycker ska skötas på ett sådant sätt att skador i möjligaste mån förhindras. Den som säljer alkoholdrycker ska se till att ordning och nykterhet råder på försäljningsstället. Av detta kan anses följa ett krav på att onyktra kunder eller gäster inte får ges tillträde till serveringsstället utan ska avvisas. Alkoholdrycker får endast serveras till den som har fyllt 18 år. Den som lämnar ut alkoholdrycker ska förvissa sig om att mottagaren har uppnått rätt ålder. Alkoholdrycker får inte heller lämnas ut till den som är märkbart påverkad av alkohol eller andra berusningsmedel. Alkoholdrycker får inte heller lämnas ut om det finns särskild anledning att anta att varan är avsedd att olovligen tillhandahållas någon.

Vidare framgår av 8 kap. alkohollagen att tillståndshavaren har ansvar för att själv eller med hjälp av utsedd serveringsansvarig ha tillsyn över serveringen och vara närvarande på serveringsstället under hela serveringstiden. Tillståndshavaren ska till kommunen anmäla den eller de personer som har utsetts att ansvara för serveringen. Vid servering ska ansvarig personal se till att måttfullhet iakttas och att störningar på

grund av oordning eller onykterhet undviks. Oordning ska undvikas som både är alkoholrelaterad och icke alkoholrelaterad. Exempel på vad ordning kan innebära är godkänd ljudvolym, avtorkade och avplockade bord, inga omkullvälta möbler, krossat glas ska omedelbart plockas upp, klibbiga golv ska åtgärdas snarast och störande gäster ska avvisas. Prissättning av alkoholdrycker får inte ske på ett sådant sätt att försäljning av drycker med högre alkoholhalt främjas eller att gästerna uppmanas eller förmås att köpa alkoholdrycker. Vid servering av alkoholdrycker ska lättdrycker finnas att tillgå i tillfredsställande urval och omfattning. Från ett serveringsställe med serveringstillstånd får inte någon medföra alkoholdrycker som har serverats i lokalen.

Jönköpings kommun informerar dels genom de alkoholpolitiska riktlinjerna för vad som gäller enligt alkohollagen och anslutande föreskrifter. Kommunen strävar också efter en god dialog och samverkan med restaurangbranschen och berörda myndigheter för att uppnå en bra restaurangmiljö som präglas av en ansvarsfull alkoholservice. Kommunen bjuder minst två gånger om året in till krögartreffar för att lyfta aktuella frågor och för att ha ett bra samtalsklimat. Kommunen erbjuder även tillståndshavare och serveringspersonal utbildning i ansvarsfull alkoholservice minst två gånger om året. Kommunen ser positivt på att varje serveringsställe har en upprättad alkohol- och drogpolicy.

5. Avgifter

Kommunen får enligt 8 kap. 10 § alkohollagen ta ut avgift för en ansökan om serveringstillstånd. Kommunen får även ta ut avgift för tillsyn av den som har serveringstillstånd. Grunderna för avgiftsuttaget bestäms av kommunfullmäktige och ska följa självkostnadsprincipen. Det innebär att kommunens verksamhet med serveringstillstånd finansieras av ansöknings- och tillsynsavgifter.

5.1. Ansökningsavgifter

Ansökningsavgiften ska enligt självkostnadsprincipen motsvara den kostnad det innebär för kommunen att handlägga ärendet. Vad de olika ansökningarna har för ansökningsavgift finns att läsa på www.jonkoping.se. Betalning av ansökningsavgiften är en förutsättning för att ansökan ska behandlas. Avgiften återbetalas inte vid avslag eller återtagen ansökan. Om ett serveringstillstånd har beviljats för en provotid tas ingen ytterligare avgift ut i samband med uppföljningen och nytt beslut, under förutsättning att inte förhållandena ändrats.

5.2. Tillsynsavgifter

Tillsynsavgiften tas ut årligen. Avgiften baseras på den restaurangrapport tillståndshavaren lämnat för föregående år. Det är en tillståndshavare har ansökt om serveringstillstånd tas inte någon tillsynsavgift ut utan anses ingå i ansökningsavgiften. Man kan läsa mer på www.jonkoping.se om grunderna för tillsynsavgiften.

6. Sanktioner

Kravet på skötsamhet och personlig lämplighet hos tillståndshavaren kvarstår även efter det att serveringstillståndet beviljats. Misskötsamhet eller oegentligheter kan vid tillsyn eller på grund av andra förhållanden leda till att ett tillsynsärende öppnas. En kommun får enligt 9 kap. 17–18 §§ alkohollagen besluta om åtgärd i de fall en tillståndshavare inte lever upp till alkohollagens krav. En kommun får meddela en innehavare av serveringstillstånd en erinran, eller i allvarigare fall en varning. En kommun kan också återkalla ett serveringstillstånd om det med tillståndshavarens vetskap har förekommit brottslig verksamhet på serveringsstället eller i anslutning till detta utan att tillståndshavaren har ingripit, eller tillståndshavaren har brutit mot alkohollagen på ett sådant sätt att varning inte är en tillräckligt ingripande åtgärd. Erinran eller varning ska vara ett förstahandsalternativ vid överträdelse av bestämmelserna i alkohollagen. I allvarigare fall ska återkallelse kunna ske utan föregående erinran eller varning.

Jönköpings kommun tillämpar den ”åtgärdstrappa” som finns beskriven i lagstiftningen. Vid påträffad misskötsamhet har kommunen en dialog med tillståndshavaren. Beroende på graden av misskötsamhet leder tillsynsärendet till att ärendet avskrivs vid rättelse eller att en sanktion meddelas. Tillståndshavaren ska alltid bli underrättad om att kommunen ifrågasätter lämpligheten och få en möjlighet att yttra sig. Föreligger brott enligt alkohollagen anmäls det alltid till Polisen.

Kommunens beslut i ansöknings- och tillsynsärenden kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol, i första instans förvaltningsrätten. Vid negativa eller delvis negativa beslut ska den sökande/tillståndshavaren alltid få information om hur hen ska gå till väga för att överklaga beslutet. Överklagandet ska vara skriftligt och ska vara inkommet till kommunen senast tre veckor från den dag den klagande fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Kommunen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid, överväger om beslutet ska ändras och vidarebefordrar sedan skriften till förvaltningsrätten.

7. Folkölsförsäljning

Den som avser att bedriva försäljning och/eller servering av folköl ska anmäla verksamheten hos kommunen. Försäljning/serveringen får inte påbörjas innan anmälan har gjorts. Grundvillkoren är att verksamheten bedrivs i en lokal som är registrerad som livsmedelslokal och att försäljning eller servering av matvaror bedrivs i lokalen. Det får inte säljas eller serveras till någon som är under 18 år eller till någon man misstänker ska lämna över folkölen till annan person som inte fyllt 18 år, dvs. langning. Folköl får inte heller säljas eller serveras till person som är märkbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel. Den som säljer eller serverar folköl ska utöva egen tillsyn över folkölsförsäljningen. Det innebär att den ansvarige för butiken/serveringsstället ska arbeta fram ett egenkontrollprogram där det framgår hur innehavaren och eventuell personal arbetar för att reglerna i alkohollagen ska följas. Överträdelse av försäljningsreglerna kan medföra försäljningsförbud.

Jönköpings kommun utövar tillsyn över folkölsförsäljningen genom att ta emot anmälningar om försäljning/servering. Kommunen tar även ut den av kommunfullmäktige beslutade tillsynsavgiften. Kommunen för register över dem som säljer och serverar folköl inom kommunen och kontrollerar att de uppfyller grundförutsättningarna för att få sälja folköl. Även de som bedriver försäljning eller servering av folköl ska tillsynas minst en gång om året. Vid tillsynen kontrolleras att försäljningsstället lever upp till alkohollagens krav och att ett utarbetat egenkontrollprogram finns. Vid tillsynen informeras även om alkohollagens regler.